

3.9.2020

Mihin oppimisvaikeuksiin keskittyvää kolmannen sektorin toimintaa tarvitaan?

Kun budjettiriihessä päätetään sote-järjestöjen rahoituksesta, ei päätetä vain euroista vaan ihmisten tulevaisuudesta. Digitaalinen tietoyhteiskunta ja nopeasti muuttuva työelämä asettavat suuria vaatimuksia henkilöille, joilla on oppimisvaikeuksia. Siksi tarvitaan toimijoita, jotka ymmärtävät oppimisvaikeuksien vaikutukset, auttavat matalalla kynnyksellä, kehittävät entistä parempia ja vaikuttavampia tuen muotoja yhdessä vaikeuksia kokevien kanssa ja vaikuttavat myös yhteiskunnan rakenteiden tasolla siihen, että jokainen voi löytää potentiaalinsa oppimisvaikeudesta huolimatta.

Vielä pari-kolmekymmentä vuotta sitten oppimisvaikeudet tunnistettiin melko huonosti ja tukea lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan vaikeuksiin ei usein osattu antaa. Koulut tekivät sen ajan tietämyksellä ja kokemuksella parhaansa, mutta moni erilainen oppija sai tuntea olevansa tyhmä tai laiska, ja opinnot jäivät usein lyhyeen. Vaikka vaikeudet ovat synnynnäisiä ja pysyviä, aikuisten oppimisvaikeuksista ei edes puhuttu.

Tästä puutteesta syntyivät oppimisvaikeuksiin keskittyvät järjestöt ja säätiöt. Ne toimivat valtakunnallisesti ja alueellisesti, osin valtion ja kuntien avustuksilla rahoitettuina, osin vapaaehtoisvoimin. Ne ovat pitkäjänteisesti tehneet työtä sen eteen, että oppimisvaikeus ei olisi este arjessa selviytymiselle, opiskelulle ja työllistymiselle, eikä aiheuttaisi muuta haittaa hyvinvoinnille.

Järjestöissä ja säätiöissä tuotetaan tietoa ja kehitetään tukikeinoja ja kuntoutusta. Niissä annetaan vertaistukea lapsille ja nuorille, aikuisille sekä vanhemmille, joiden lapsella on oppimisvaikeus. Niissä järjestetään nuorten ja aikuisten tukiryhmiä ja opiskelutaitoja tukevia ryhmiä sekä harrastuskerhoja ja kursseja, joissa oppimisvaikeudet otetaan huomioon. Niissä lisätään oppimista ja työtä sujuvoittavien perinteisten ja digitaalisten välineiden tunnettuutta ja ohjataan niiden käyttöön. Niissä annetaan ohjausta ja neuvontaa sekä koulutetaan ammattihenkilöstöä oppimisvaikeuksien tunnistamisessa ja tukemisessa.

Kolmannen sektorin toiminnassa ihmiset, joilla on omakohtainen kokemus oppimisvaikeudesta, ovat mukana toiminnan kehittämisessä ja vaikuttamassa siihen, että oppimisvaikeuksiin saisi tarvittavan tuen varhaiskasvatuksesta työelämään. Kolmannen sektorin toimijat tarjoavat yhteisön, jossa tulee kuulluksi ja ymmärretyksi ja jossa voi kokemusasiatuntijana vaikuttaa siihen, että muiden oppimispolku nyt ja tulevaisuudessa olisi helpompi kulkea.

Kolmannen sektorin toimijat tekevät työtä, jota julkinen sektori ei tee. Tähän voimavaroja ja selviytymiskeinoja lisäävään ja ongelmia ennaltaehkäisevään työhön käytetty euro säästää monta euroa korjaavissa sote- ja TE-palveluissa. Toivomme ja luotamme siihen, että budjettiriihessä varmistetaan niiden toimintaedellytykset jatkossakin.

Sarianna Reinikainen, toiminnanjohtaja, Erilaisten oppijoiden liitto
Suvi-Päivikki Hiipakka, toiminnanjohtaja, Helsingin seudun erilaiset oppijat
Päivi Ainasto, toiminnanjohtaja, Joensuun seudun erilaiset oppijat
Marja-Sisko Paloneva, toiminnanjohtaja, Datero
Erja Poutiainen, johtava tutkija, Oppimisen tuen keskuksen vastuhenkilö, Kuntoutussäätiö
Juha-Matti Latvala, toiminnanjohtaja, Niilo Mäki Instituutti